

Рішення
разової спеціалізованої вченої ради
про присудження ступеня доктора філософії
14 травня 2026 року

Здобувач ступеня доктора філософії Сергій ІГНАТЕНКО, 1989 року народження, громадянин України, освіта вища: закінчив у 2011 році ДВНЗ «Ужгородський національний університет» за спеціальністю «Правознавство», адвокат-партнер Адвокатського об'єднання «Греца і Партнери», м. Ужгород, виконав акредитовану освітньо-наукову програму «Право».

Разова спеціалізована вчена рада, утворена наказом ДВНЗ «Ужгородський національний університет», м. Ужгород, від «11» березня 2026 року № 219/01-04, у складі:

Голови разової спеціалізованої вченої ради –	Тетяни КАРАБІН, доктора юридичних наук, професора, завідувачки кафедри адміністративного, фінансового та інформаційного права юридичного факультету ДВНЗ «Ужгородський національний університет»
Рецензентів –	Валерія ПАЦКАНА, доктора юридичних наук, професора, професора кафедри адміністративного, фінансового та інформаційного права юридичного факультету ДВНЗ «Ужгородський національний університет» Олександра БІЛАША, кандидата юридичних наук, професора, професора кафедри адміністративного, фінансового та інформаційного права юридичного факультету ДВНЗ «Ужгородський національний університет»
Офіційних опонентів –	Тетяни КОЛОМОЄЦЬ, доктора юридичних наук, професора, в.о. декана юридичного факультету Запорізького національного університету Людмили ЗАБОЛотної, кандидата юридичних наук, доцента, проректорки з навчально-методичної та наукової роботи Київського університету інтелектуальної власності та права

на засіданні «14» травня 2026 року прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 08 «Право» Сергієві ІГНАТЕНКУ на підставі публічного захисту дисертації «Правове регулювання спрощеної системи оподаткування, обліку та звітності в Україні».

Дисертацію виконано у ДВНЗ «Ужгородський національний університет», МОН України, м. Ужгород.

Науковий керівник – Ярослав ГРЕЦА, доктор юридичних наук, професор, професор кафедри господарського права юридичного факультету ДВНЗ «Ужгородський національний університет».

Дисертацію подано у вигляді спеціально підготовленого рукопису державною мовою, що містить нові науково обґрунтовані результати проведених Сергієм ІГНАТЕНКОМ досліджень та має істотне значення для правової галузі. У дослідженні розроблено комплексний підхід щодо вирішення проблем правового регулювання спрощеної системи оподаткування, обліку та звітності в Україні. Результати здобувача, викладені у дисертації, узгоджуються з вимогами, визначеними в пункті 6 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти,

наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44 (зі змінами).

Здобувач має 5 наукових публікацій за темою дисертації, з них 3 наукові праці, в яких опубліковані основні наукові результати дисертації, 2 наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації. Зазначене відповідає пунктам 8, 9 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44 (зі змінами):

1. Ігнатенко С.С. Особливості спрощеної системи оподаткування в умовах воєнного стану. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2023. № 1. С. 334-339.

2. Ігнатенко С.С. Єдиний податок в Україні: реформувати не можна скасувати. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія «Право»*. 2024. № 83. Ч. 2. С. 218-223.

3. Ігнатенко С.С. Єдиний податок для суб'єктів спрощеної системи оподаткування не є «єдиним». *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2025. № 6. Ч. 2. С. 289-294.

У дискусії взяли участь голова, рецензенти, офіційні опоненти та висловили зауваження:

Тетяна КАРАБІН, доктор юридичних наук, професор, завідувачка кафедри адміністративного, фінансового та інформаційного права юридичного факультету ДВНЗ «Ужгородський національний університет»:

1. У підрозділі 1.1 автор обґрунтовано зазначає, що спеціальний податковий режим може зумовлювати як збільшення, так і зменшення податкового навантаження для окремих категорій платників податків. Водночас відповідний висновок сформульовано переважно на основі аналізу наукової літератури, без належної ілюстрації конкретними прикладами його практичної реалізації. Дисертаційне дослідження виграло б від посилення цього висновку результатами порівняльно-правового аналізу, зокрема із залученням досвіду різних моделей застосування спеціальних податкових режимів у зарубіжних податкових системах.

Валерій ПАЦКАН, доктор юридичних наук, професор, професор кафедри адміністративного, фінансового та інформаційного права юридичного факультету ДВНЗ «Ужгородський національний університет»:

1. У розділі 1 автор, досліджуючи правову природу спрощеної системи оподаткування, обліку та звітності, оперує низкою суміжних, але не тотожних категорій, зокрема: «правовий режим оподаткування», «податково-правовий режим», «спеціальний податковий режим», «спеціальний податково-правовий режим», «спрощений режим оподаткування» та «загальний режим оподаткування», розкриваючи їх зміст та характерні ознаки. Водночас, за винятком зіставлення загального та спеціального податкових режимів, у дисертаційному дослідженні не визначено їх чітке співвідношення у системі фінансово-правових понять (зокрема, як понять різного рівня узагальнення). Доцільним видається відобразити у роботі системне структурування цих категорій.

2. У висновках до розділу 1 автор зазначає про функціонування у національній податковій системі України двох альтернативних податкових режимів: загального та спрощеного (спеціального), вказуючи на неможливість їх одночасного застосування одним і тим самим платником податку у певний момент часу. Водночас таке твердження видається дискусійним, оскільки у підрозділі 2.1 дисертації під час аналізу реального обсягу податкових зобов'язань платників єдиного податку автор обґрунтовано зазначає, що обрання суб'єктом господарювання спрощеної системи оподаткування не означає обмеження його податкового навантаження виключно єдиним податком. Зокрема, звертається увага на

обов'язок сплати окремих податків і зборів, характерних для загальної системи оподаткування (як-от, наявність у четвертої групи платників єдиного податку обов'язку сплачувати податок на додану вартість при досягненні реєстраційного ліміту). За таких умов потребує додаткового уточнення позиція дисертанта щодо твердження про неможливість одночасного застосування загального та спрощеного (спеціального) податкових режимів одним і тим самим платником податку у певний момент часу.

3. У розділі 2 автор звертає увагу на відсутність у Податковому кодексі України прямої норми, яка б містила чітке та уніфіковане визначення об'єкта оподаткування для платників єдиного податку першої, другої та третьої груп, та обґрунтовує необхідність звернення до теорії податкового права для з'ясування змісту цієї категорії. Водночас така констатація не супроводжується достатньо визначеною авторською позицією щодо шляхів вирішення існуючої прогалини. У зв'язку з цим доцільно було б чітко сформулювати, чи вважає здобувач за необхідне внесення змін до Податкового кодексу України з метою нормативного закріплення уніфікованого підходу до визначення об'єкта оподаткування для зазначених груп платників, або ж, навпаки, обґрунтувати достатність чинної конструкції правового регулювання.

Олександр БЛАШ, кандидат юридичних наук, професор, професор кафедри адміністративного, фінансового та інформаційного права юридичного факультету ДВНЗ «Ужгородський національний університет»:

1. У підрозділі 2.1 дисертації автор формулює тезу про наявність обґрунтованих сумнівів щодо коректності віднесення законодавцем єдиного податку до переліку місцевих податків, посилаючись, зокрема, на те, що частина сплачених платниками коштів підлягає зарахуванню до доходів загального фонду Державного бюджету України, а порядок встановлення основних елементів та механізм адміністрування визначаються на загальнодержавному рівні. Цю позицію, яка в цілому заслуговує на підтримку у теоретичному плані, доцільно було б посилити розгорнутою аргументацією у площині бюджетного законодавства та класичної теорії податкового права. Зокрема, поза увагою автора залишається та обставина, що бюджетний розподіл надходжень не є визначальним критерієм розмежування загальнодержавних і місцевих податків у Податковому кодексі України, де відповідна класифікація традиційно базується на нормах статей 9-10 ПК України та на порядку встановлення відповідних елементів податку. Окрім того, дисертанту варто було б чіткіше сформулювати власну нормативну пропозицію *de lege ferenda* – чи пропонує він перевести єдиний податок до категорії загальнодержавних, чи переглянути самі критерії розмежування податків, чи розширити компетенцію органів місцевого самоврядування щодо адміністрування єдиного податку для третьої та четвертої груп платників. Без такої конкретизації теоретично обґрунтовані сумніви автора залишаються незавершеними на рівні пропозицій щодо вдосконалення законодавства.

2. У підрозділі 3.3 дисертації автор пропонує скасувати законодавчо встановлені для платників єдиного податку обмеження щодо кількості найманих осіб, залучення яких допускається під час застосування спрощеної системи оподаткування, обліку та звітності, мотивуючи це ризиком приховування фактичних трудових відносин, недоотриманням бюджетами і цільовими фондами податкових надходжень та стримуванням розвитку господарської діяльності таких платників податків. Наведені аргументи, хоча й є слушними, не виглядають достатніми з огляду на інший аспект проблеми - саме призначення ССО як спеціального податкового режиму, встановленого для суб'єктів малого підприємництва. Повне скасування кількісних обмежень щодо чисельності найманих працівників може спричинити масштабне використання ССО суб'єктами господарювання, які за іншими

економічними показниками (обсяг доходу, розмір основних засобів, чисельність персоналу, рівень управлінської структури) виходять за межі поняття малого бізнесу, що нівелюватиме цільове призначення цього податкового режиму. Доцільно було б супроводити відповідну пропозицію компенсаторним механізмом - наприклад, прогресивною шкалою ставок єдиного податку залежно від чисельності найманих працівників, або поєднанням скасування кількісних обмежень зі збереженням обмежень за обсягом річного доходу на рівні, який відповідає критеріям «мікропідприємств» та «малих підприємств» у розумінні Рекомендації Європейської Комісії 96/280/ЄС від 3 квітня 1996 року щодо визначення мікро-, малих та середніх підприємств.

3. У підрозділі 3.2 дисертації автор звертається до зарубіжного досвіду застосування спеціальних податкових режимів, згадуючи, зокрема, досвід Республіки Польща, Угорщини, Французької Республіки («Micro-entreprise»), Федеративної Республіки Німеччина, Чеської Республіки та окремих інших держав. Однак порівняльно-правовий аналіз у цій частині дисертації має переважно описовий характер та подекуди становить фрагментарне звернення до окремих елементів правових режимів оподаткування малого бізнесу в іноземних державах, без здійснення послідовної типологізації існуючих моделей спеціальних податкових режимів (наприклад, патентні системи, режими фіксованого доходу, режими для самозайнятих осіб, схеми на основі валового доходу) та без чіткого виокремлення критеріїв, за якими певні елементи зарубіжного досвіду можуть (або не можуть) бути імплементовані у національне законодавство України з урахуванням її економічної, бюджетної та адміністративно-правової специфіки. Поглиблення цієї частини дослідження, із систематизацією зарубіжних моделей та формулюванням чітких критеріїв адаптації окремих із них, посилює б пропозицій, що сформульовані у підрозділі 3.3, в аспекті імплементції європейських правових стандартів оподаткування малого підприємництва у вітчизняне податкове законодавство.

Тетяна КОЛОМОЄЦЬ, доктор юридичних наук, професор, в.о. декана юридичного факультету Запорізького національного університету:

1. Дисертант досить багато уваги приділяє ґрунтовному аналізу різноманітних актів чинного законодавства, які регламентують відносини у сфері застосування спрощеної системи оподаткування, обліку та звітності, що, беззаперечно, дозволяє дисертанту не тільки сформувати «загальну картину регулюючого впливу», але й виявити прогалини, колізії та інші проблемні місця. Водночас, формулюючи рекомендації щодо вдосконалення відповідних актів, дисертант мінімізує свою увагу до аналізу законопроектів ініціатив, обмежуючись лише аналізом положень Проекту Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо реєстрації платників єдиного податку платниками податку на додану вартість», оприлюдненого 18 грудня 2025 р. (№ 250 у Списку використаних джерел, с. 229 дисертації), що істотно звужує можливості для встановлення кореляції сформульованих дисертантом пропозицій законопроектного змісту із пріоритетами загальнодержавної тематичної законопроектної діяльності.

2. У роботі, на жаль, дисертант не приділяє уваги аналізу емпіричних даних, які б демонстрували ефективність правозастосовної діяльності щодо використання в Україні спрощеної системи оподаткування, обліку та звітності, в т.ч. й у вимірі кількісних показників платників у їх розрізі по групах, видам діяльності, об'єкту оподаткування течію, динаміки збільшення (зменшення) відповідних показників по роках, що дозволило б сформувати уявлення про рівень ефективності (неефективності) відповідної системи оподаткування, обліку та звітності у контексті реформаційних процесів у сфері податкової системи в Україні

в цілому, в т.ч. й у частині оновлення правових засад відповідного виду спрощеного податкового режиму.

3. У роботі достатньо уваги дисертантом приділяється ґрунтовному аналізу наукових тематичних робіт, підготовлених у різні історичні періоди, що беззаперечно дозволяє йому сформулювати уявлення про доктринальний вимір проблемного витання (в т.ч. й в аспекті його генези), як і ґрунтовний аналіз різних актів законодавства у сфері спрощеної системи оподаткування, обліку та звітності – про нормативний вимір. Водночас, зазначаючи, що в якості одного із методів дослідження використовується метод експертних оцінок, на жаль, поза увагою дисертанта залишаються роботи практиків, експертів галузі у сфері спрощеної системи оподаткування, обліку та звітності, що істотно звужує експертний аналіз, насамперед, у частині з'ясування загальної та «фокусної» результативності відповідної нормотворчої діяльності, «лайфхаків» формування, в т.ч. й регіональної, галузевої, практики правозастосування, запиту на зміни

Людмила ЗАБОЛОТНА, кандидат юридичних наук, доцент, проректорка з навчально-методичної та наукової роботи Київського університету інтелектуальної власності та права:

1. На сторінці 194 дисертаційного дослідження автор, формуючи авторське визначення дефініції «єдиний податок», включає до нього положення, згідно з яким «...виконання податкового обов'язку щодо сплати якого детермінує звільнення від обов'язку нарахування, сплати та подання податкової звітності з певної сукупності окремих, передбачених законодавством обов'язкових платежів». Не заперечуючи правильності цього положення, водночас виникає питання, яке потребує додаткової аргументації здобувача під час публічного захисту, а саме: щодо кореляції змісту зазначеного положення із наведеними на сторінці 44 дисертації правовими висновками Верховного Суду, відповідно до яких «спрощена система оподаткування, обліку та звітності не звільняє суб'єкта господарювання від виконання податкових зобов'язань зі сплати податків..., а запроваджує нові умови, порядок та механізм їх сплати».

2. Підтримуючи в цілому прагнення дисертанта сформулювати авторські визначення понять «спрощена система оподаткування, обліку та звітності» та «єдиний податок», водночас бажано було б додатково обґрунтувати позицію дисертанта стосовно необхідності або недоцільності імплементації цих дефініцій до змісту Податкового кодексу України, зокрема до статті 14 цього Кодексу, на рівні 3 визначеннями таких понять як «екологічний податок», «земельний податок», «податок на додану вартість», тощо. У цьому контексті доцільно також оцінити, чи не призведе включення зазначених дефініцій до дублювання або конкуренції з уже існуючими нормами, що регламентують спеціальні податкові режими, та чи забезпечить така імплементація підвищення рівня правової визначеності.

3. Дисертантом підтримано ініціативу Уряду щодо необхідності виключення з податкового законодавства норми про другу групу платників єдиного податку, зокрема 3 мотивів того, що ця група в умовах чинного правового регулювання створює підвищені ризики зловживань (с. 174-177). Водночас у дисертації сформульовано висновок, відповідно до якого використання суб'єктами господарювання спрощеної системи оподаткування, обліку та звітності з метою мінімізації податкових зобов'язань без прямого порушення законодавчих приписів не може кваліфікуватися як протиправна поведінка (с. 189). З огляду на це додаткового обґрунтування під час публічного захисту потребує узгодження зазначених положень дисертації, зокрема в частині розмежування допустимої податкової оптимізації та зловживання правом.

4. У висновках до розділу 3 автор зазначає про використання діючої в Україні спрощеної системи оподаткування, обліку та звітності в умовах карантинних обмежень та в умовах дії воєнного стану як «ефективного механізму забезпечення безперебійної роботи економіки держави у період економічних випробувань». Такий висновок загалом не позбавлений підстав, однак у роботі він ґрунтується на ототоженні факту адаптації правового регулювання цього спеціального податкового режиму до кризових умов здійснення господарської діяльності з доведеністю його ефективності, що потребує окремого обґрунтування, зокрема із залученням результатів економічних досліджень. У зв'язку з цим подібні узагальнення потребують підвищеної обережності та чіткого розмежування юридичних і економічних аспектів дослідження.

Озвучені зауваження отримали всі необхідні пояснення з боку дисертанта, тому суттєво не впливають на загальну позитивну оцінку результатів наукового дослідження Сергія ІГНАТЕНКА.

Результати відкритого голосування:

«За» 5 членів ради,

«Проти» 0 членів ради.

На підставі результатів відкритого голосування разова спеціалізована вчена рада присуджує Сергієві ІГНАТЕНКОВІ ступінь доктора філософії з галузі знань «Право» за спеціальністю 081 «Право».

Відеозапис трансляції захисту дисертації додається.

Голова разової спеціалізованої вченої ради

Тетяна КАРАБІН